

УДК 339.92:332.5

КЛАСТЕРНА СТРАТЕГІЯ ЯК ТРАНСКОРДОННА ІНІЦІАТИВА РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО ЄВРОРЕГІОНУ

Вербовська Л.С., к.е.н., доцент (Івано-Франківський НТУ нафти і газу)

У статті висвітлено основні підходи до формування стратегії Карпатського євро регіону в рамках транскордонного співробітництва.

Ключові слова: прикордонні території, економічна безпека, транскордонне співробітництво, євро регіон.

Постановка проблеми. Головною метою прикордонних територій є: зростання життєвого рівня населення шляхом посилення економічної потужності прикордонних територій через створення транскордонного інтегрованого економічного регіону, зміцнення економічного потенціалу та зниження рівня бідності і безробіття, розвиток добросусідських відносин. Все це можна здійснити через: розвиток економічної кооперації; кластери; корпоративні інноваційні центри; розбудову інфраструктури; охорону довкілля; комунальний та регіональний розвиток; розвиток туризму; підвищення рівня регіональної самоідентичності; впровадження євроінтеграційних ідей через стратегічний план розвитку євро регіонів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Формування нових транскордонних ініціатив чітко пов'язані із появою різноманітних публікацій які висвітлюють торгово-економічний, інтеграційний, соціальний, інші напрямки та форми прикордонного співробітництва, але вони в основному містять практичні рекомендації щодо ефективного налагодження у напрямку економічного співробітництва [1; 6; 7; 9].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Незважаючи на значний інтерес науковців з даної проблематики, дослідження розвитку Карпатського євро регіону як найвищого рівня організаційного об'єднання не втрачає актуальності. В останні роки активно приділяється увага формуванню нових форм та ініціатив у розвитку даної інституції.

Мета статті. Мета статті полягає в узагальненні сучасного розуміння розвитку Карпатського євро регіону.

Вклад основного матеріалу. Основна роль у розвитку транскордонного співробітництва на територіях прикордоння належить найвищому рівню організаційного об'єднання «євро регіон», який необхідно використовувати як інструмент [4, с. 11] економічного зростання задля підвищення добробуту громади Карпатського євро регіону: через створення нових робочих місць, залучення інвестицій, розробка стратегії розвитку та промоція прикордонних територій.

діяльності євро регіонального співробітництва на

Основною умовою реалізації стратегії розвитку транскордонного співробітництва повинна стати концепція соціально-економічного та інноваційного розвитку транскордонного регіону, при цьому концепція також повинна враховувати сильні і слабкі сторони транскордонного регіону та принципів стратегії розвитку суміжних регіонів сусідньої держави. До основних стратегічних напрямків необхідно віднести: розвиток прикордонної та комунікаційної інфраструктури; розвиток соціально-економічної, науково-інноваційної кооперації та інфраструктури оточення бізнесу; підвищення рівня конкурентоспроможності промислової продукції; реалізацію природоохоронних програм; просторовий розвиток; комунальний та регіональний розвиток; розвиток співробітництва у сфері освіти та культури; охорону здоров'я; розвиток туризму та рекреації; впровадження євроінтеграційної ідеї; покращення інформаційного забезпечення розвитку транскордонної співпраці.

Євро регіони як форма прикордонного співробітництва мали б сприяти не тільки посиленню, але й поглибленню добросусідських відносин між державами-сусідами, бути своєрідним інструментом інтеграції України в європейське співтовариство в рамках транскордонних зв'язків та співробітництва. Розвиток транскордонного співробітництва в формі євро регіонів стає «мостом» між сусідами, елементом міжнародних, культурних та економічних зв'язків, «рушійною силою» та інструментом інтеграції.

Для розробки регіональної стратегії розвитку прикордонних територій необхідно залучати і використовувати громадські організації, навчальні заклади, та інші організації як інтелектуальну складову. Така співпраця дозволяє зреалізувати економічний, політичний і соціальний добробут громади прикордонної території [2] та забезпечувати економічну безпеку даних територій по обидва боки кордону.

Попередні розробки SWOT-аналізу Карпатського євро регіону надзвичайно корисні, але водночас громіздкі, що зменшує його впливовість.

Адже SWOT-аналіз – основний інструмент транскордонних ініціатив у розвитку Карпатського євrorегіону. Автором запропоновано зведений аналіз, за яким можна обрати стратегію розвитку Карпатського євrorегіону. Тому для стратегічного та просторового планування розвитку цільових прикордонних територій удосконалимо SWOT-аналіз

Карпатського євrorегіону (табл. 1). Після проведеного SWOT-аналізу Карпатського євrorегіону необхідно обрати стратегію, яка дозволить аналізувати інвестиційно-інноваційні проекти та плани, відслідковувати їхній життєвий цикл, та подальший синергетичний та мультиплікативний ефект.

Таблиця 1

SWOT-аналіз Карпатського євrorегіону

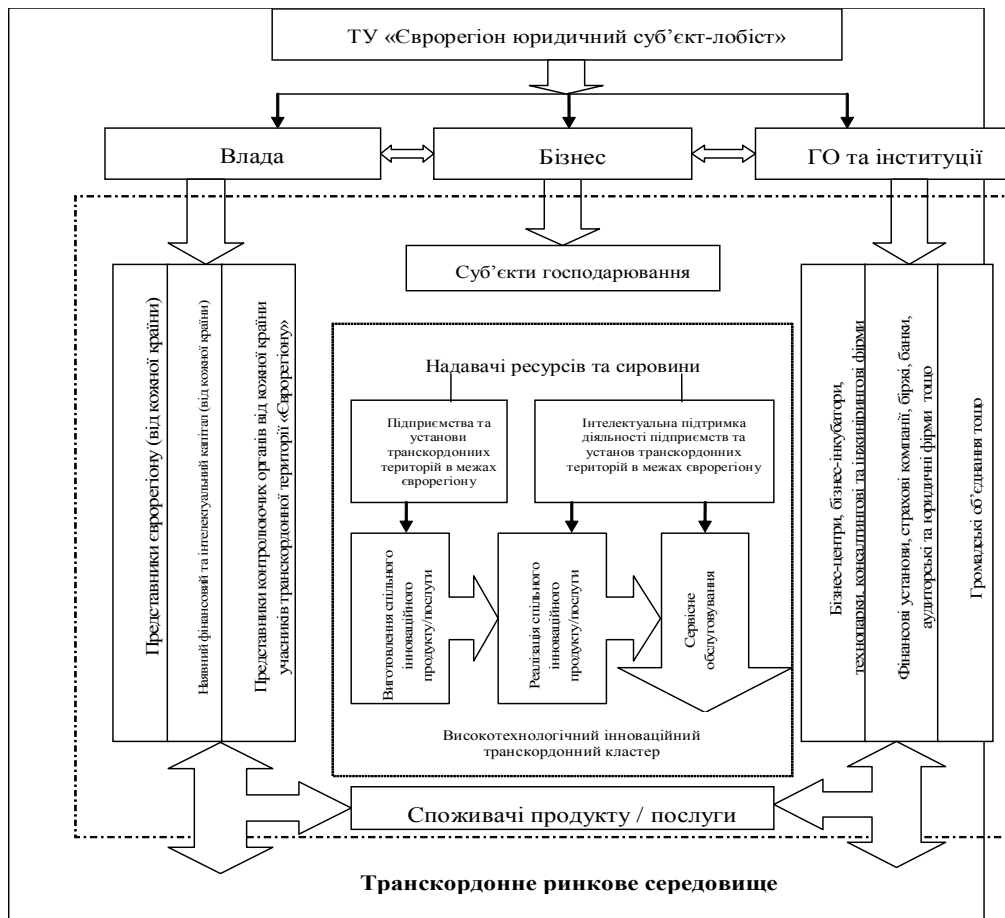
Сильні сторони (S)		Слабкі сторони (W)	
1		2	
1. Сприятливе геополітичне розташування; 2. Підвищення професійного рівня урядовців з питань транскордонного співробітництва, завдяки програмам та проектам, які реалізуються через нові ініціативи ЄС щодо країн-сусідів; 3. Значний рівень вільних людських ресурсів; 4. Рівномірний розподіл населених пунктів по всій території Карпатського регіону; 5. Функціонування пунктів перетину кордону між більшістю прикордонних територій; 6. Доступ до програм ЄС TACIS та інших програм.		1. Периферійне положення стосовно ЄС 2. Ускладнення умов перетину кордону через дію візового режиму (Шенген 2007 р.); 3. Відсутність системи стратегічного планування розвитку прикордонних територій; 4. Обмеженість доступу до всього регіону та низький технічний і технологічний рівень усієї інфраструктури на ТКТ України; 5. Розбіжності законодавства.	
Можливості (O)		SO-стратегія	WO-стратегія
1. Підвищення рівня мобільності населення; 2. Створення зони вільної торгівлі з ЄС (в рамках ТКС через євrorегіони); 3. Використання переваг навколишнього середовища для економічного розвитку; 4. Сприятливі умови для обміну досвідом і передачі ноу-хау у сфері транскордонного співробітництва; 5. Створення якісних і екологічно чистих продуктів харчування; 6. Співробітництво ГО.		1. Стратегія інтенсифікації зусиль 2. Кластерна стратегія	1. Стратегія інтенсифікації зусиль; 2. Збільшення ринкової частки компанії за рахунок завоювання нових сегментів ринку; 3. Розвиток і співпраця туристичних підприємств транскордонного регіону, формування туристичного кластеру.
Загрози (T)		ST-стратегія	WT-стратегія
1. Переорієнтація виробництва на внутрішній національний ринок ЄС; 2. Нестача фінансування розвитку інфраструктури з боку місцевих та національних органів влади; 3. Низький рівень інноваційної діяльності; 4. Низький приплив іноземних інвестицій на прикордонні території; 5. Конкуренція між регіонами; 6. Політична і фінансова нестабільність регіону.		1. Стратегія підтримання конкурентних переваг; 2. Кластерна стратегія розвитку ринку та товарів	1. Стратегія ліквідації /елімінації; 2. Стратегія розвитку.

Джерело: розроблено автором на основі [3; 5; 6; 10; 11;12]

Євrorегіон є тією основною інституцією, що має впровадити кластерну стратегію розвитку транскордонних територій через лобювання інтересів прикордонних територій однаковою мірою для всіх, не надаючи преференції тій чи іншій території. Зобразимо структуру, в якій євrorегіон виконує роль лобіста за допомогою кластерної

стратегії на транскордонних територіях (рис. 1). Євrorегіони зобов'язані взяти на себе роль «центру», який акумулює та здійснює обмін інформацією, технологіями, координує заходи між членами транскордонного кластеру. Основне призначення кластерної стратегії – це впровадження структурних умов для сприяння розвитку кластерів

та виробничо-збутової кооперації на транскордонних територіях.

Джерело: удосконалено автором на основі [7]

Рис. 1. «Єврорегіон юридичний суб'єкт – лобіст»

Через запропоновану кластерну стратегію Карпатський єврорегіон має стати лобістом інтересів усіх учасників даного об'єднання, буде мати представників у всіх інституціях – від локального до наднаціонального рівня, що дозволить прикордонним територіям бути більш інвестиційно привабливими та конкурентоспроможними в науковому, культурному, соціально-економічному розвитку.

Посилення конкурентоспроможності прикордонних регіонів [8; 9], які іноді зневажливо тлумачать як периферійні чи відсталі, неможливе без розвитку кооперації, без наявності стратегічного бачення просторового розвитку усього транскордонного регіону [1, с. 21].

У сучасних умовах глобалізації головною стратегією є кластерна стратегія [2; 8], яку пропонується обрати для розвитку транскордонного співробітництва Карпатського єврорегіону. Дана стратегія стане ефективною формою впливу і засобом поєднання загальнодержавних, корпоративних, індивідуальних інтересів досягнення кінцевих

результатів – активізації громадських організацій, підприємницької діяльності (зростання виробничого потенціалу малого та середнього бізнесу), зростанні економічного розвитку та підвищенні конкурентоспроможності прикордонних територій, забезпеченні належного рівня та якості життя мешканців даних територій у співпраці з іншими складовими елементами єврорегіону. Між тим, діяльність єврорегіонів є стратегічним інструментом і потужним поштовхом для економічного піднесення прикордонних територій.

Висновки. Отже, застосування кластерної стратегії дозволить прикордонним територіям ефективно розвиватися і стати пріоритетним напрямком розвитку нашої держави у форматі єврорегіон. Тому необхідно активно розвивати транскордонне економічне співробітництво задля подолання периферійного розшарування прикордонних територій; використання інноваційних інструментів у сфері регіонального розвитку; використання міжсекторного партнерства; впровадження нових технологій, інструментів;

забезпечення просування та промоції українських продуктів на міжнародні ринки, розширення структури експорт-імпорт; забезпечення економічної безпеки держави; забезпечення інтеграції України до європейського простору та стандартів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баян А. В. Міжрегіональне транскордонне співробітництво України та Угорщини в умовах розширення Європейського Союзу (питання методології, методів і практики) [Електронний ресурс]: автореф. дис. докт. екон. наук : спец. 08.10.01 / А. В. Баян. – Львів, 2006. – 36 с. – Режим доступу: <http://disser.com.ua/contents/35628.html>.
2. Вербовська Л. С. Застосування новітніх методів та форм функціонування міжсекторного партнерства на транскордонних територіях / Л. С. Вербовська // Розвиток нових форм транскордонного співробітництва: [матеріали круглого столу 28 квітня 2009 року / відп. ред. Мікула Н. А.]. – Львів, ІРД НАН України, 2009. – С. 37–41.
3. Вісник центру. Інформаційний бюлетень Міжнародного Центру перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – 2005. – 19 грудня (44 (303)). – Режим доступу: <http://www.icps.kiev.ua/publications/nl.html>.
4. Інструментарій місцевого економічного розвитку [Початок роботи: підготовка та планування місцевого економічного розвитку]. – К.: 2006. – 144 с.
5. Литвин А. Neighbourhood programme PI-Vy-Ua. Польсько-українська стратегія співпраці Євросрегіональних структур 2007-2015. Аналіз сектору.

Культурна спадщина. Варшава. – Жешув, 2008. – 85 с.

6. Стратегія транскордонного співробітництва «Карпати 2004-2011». Проект TACIS «Карпати 2003-2011». Агентство Регіонального розвитку та Транскордонного співробітництва «Закарпаття». – 2003. – 52 с.

7. Лютак О. М. Регіональна політика транскордонного співробітництва в умовах реалізації євроінтеграційного курсу України: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / О. М. Лютак. – Луцьк, 2008. – 24 с.

8. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: [монографія] / Н. Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2004. – 395 с.

9. Мікула Н. Євросрегіони: досвід та перспективи / Н. Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222 с.

10. Функціонування єврорегіонів в умовах трансформаційної економіки: [матеріали міжнародної науково-практичної конференції]. – Чернівці, 2009. – 456 с.

11. Neighbourhood programme PI-Vy-Ua та Interreg Polska 2004-2006 Польсько-українська стратегія транскордонного співробітництва на 2007-2015. – Люблін, 2008. – 140 с.

12. TOP – Triangle of Partnership”, („This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication is the sole responsibility of MISTiA and can in no way be taken to reflect the views of the European Union”) TACIS IBPP. [Принципи побудови і впровадження, опис методу – Стратегія розвитку] / Яцек Квятковські, Войцех Одзімек, Януш Кшижак. – Краків, 2004. – 96 с.

Аннотація. В статті отражені основні підходи стосовно формування стратегії Карпатського євросрегіону в рамках трансграничного співробітництва.

Ключові слова: пограничні території, економічна безпека, трансграничне співробітництво, євросрегіон.

Summary. In article the basic approaches concerning the concept of strategy in the Carpathian Euroregion in theof transboundary cooperation.

Keywords: boundary territories, economic safety, transboundary cooperation, Euroregion.

Рецензент д.е.н., професор Івано-Франківського НТУ нафти і газу Петренко В.П.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.

УДК 004.415.53

О МОДЕЛИ КАЧЕСТВА ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ И ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

Гаркин В.В., аспирант (ХНЭУ)

Якість інформаційної системи залежить від якості її складових і рівня «зрілості» підприємства і керівника. Запропоновано модель якості інформаційної системи і програмного забезпечення для ефективного управління підприємством з урахуванням вимог міжнародних стандартів.

Ключові слова: якість, модель якості, інформаційна система, програмне забезпечення, рівень «зрілості».